

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Zainwestujmy razem w środowisko

A glowing lightbulb and a small green seedling growing from soil. The lightbulb is on the right, glowing with a warm yellow light. The seedling is on the left, with three leaves and a thin stem. Both are growing out of a mound of dark brown soil. The background is a blurred green forest.

Rola NFOŚiGW we wdrażaniu Programu LIFE w Polsce

Historia programu LIFE

Jednolity Akt Europejski
(1986)

+

Rozporządzenie Rady 3907/91
dotyczące ochrony przyrody UE

LIFE I

(1992-1995)

5 komponentów, dofinansowanie 30 – 100%

LIFE II

(1995-1999)

Rozszerzenie UE, zwiększenie budżetu, 3 komponenty

LIFE III

(1999-2004) + 2

Rozszerzenie UE, zwiększenie budżetu

LIFE +

(2007-2013)

Zwiększenie budżetu, zmiana komponentów

Program LIFE

(2014-2020)

Zwiększenie budżetu, zmiana komponentów

Program LIFE

(2021-2027)

Zwiększenie budżetu, zmiana komponentów

Łącznie 5229 projektów (wg stanu z 19.05.2021)

Początki zaangażowania NFOŚiGW we wdrażanie Programu LIFE

5 września 2008 r.

NFOŚiGW przejmuje rolę:

- Krajowego Punktu Kontaktowego LIFE
- Podmiotu współfinansującego Program LIFE

LIFE w Polsce

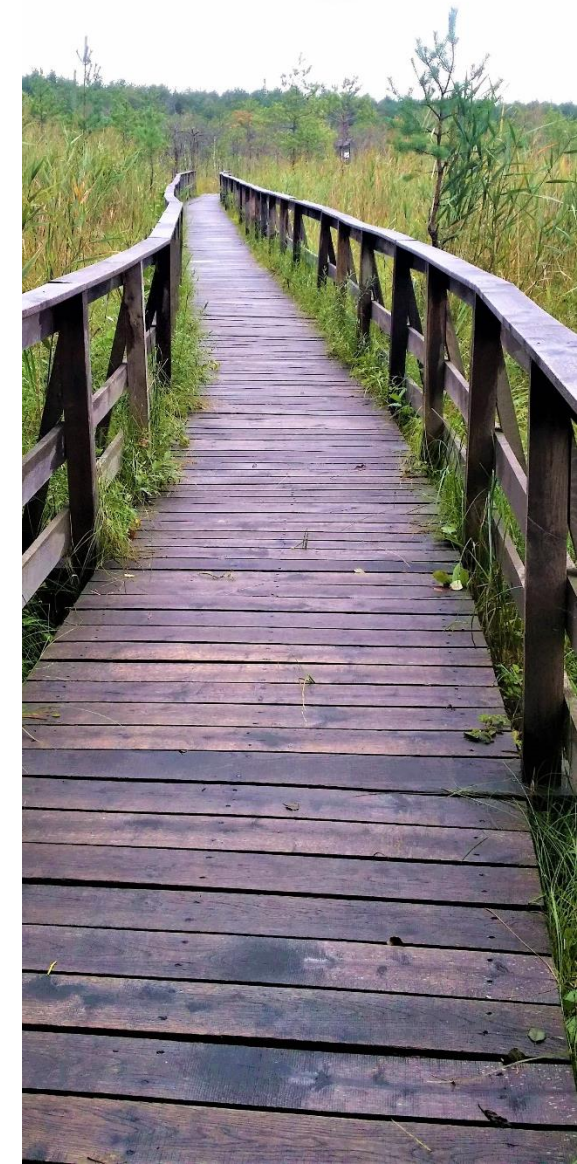
Instrument Finansowy LIFE+ (perspektywa 2007-2013)				
Liczba umów	Zakres tematyczny	Całkowity koszt [PLN]	Dofinansowanie KE [PLN]	Dofinansowanie NFOŚiGW [PLN]
38	Przyroda i różnorodność biologiczna	429 686 755	242 695 887	179 263 322
18	Ochrona środowiska i zarządzanie zasobami	121 284 857	59 211 277	49 941 763
10	Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska	67 545 757	35 150 014	29 937 379
66	SUMA	618 517 369	337 057 178	259 142 464
Program LIFE (perspektywa 2014-2020)				
10	Przyroda i różnorodność biologiczna	133 014 880	78 605 872	39 936 275
5	Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami	34 674 933	19 963 563	8 838 9 18
5	Zarządzanie i informacja w zakresie środowiska	18 449 423	10 893 121	5 747 3 05
4	Dostosowanie się do skutków zmian klimatu	38 525 720	19 736 919	10 574 172
3	Łagodzenie skutków zmiany klimatu	21 450 010	11 837 194	6 327 870
3	Zarządzanie i informacja w zakresie klimatu	17 728 454	10 696 278	5 072 770
4	Projekty zintegrowane	295 335 042	176 790 578	89 287 391
34	SUMA	559 178 461	328 523 525	165 784 701
100	RAZEM	1 177 695 830	665 580 703	424 927 165

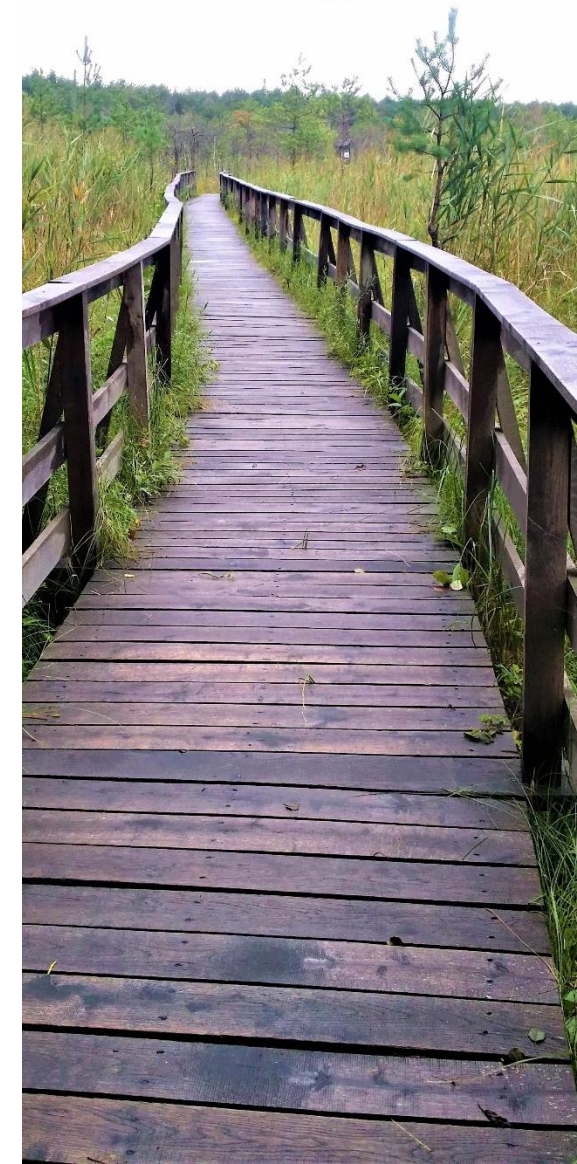
RANKING WOJEWÓDZTW 2021

L.p.	Województwo	Liczba umów dotacji	%	Budżet projektów	%	Łączne dofinansowanie NFOŚiGW	%	Zmiana
I	mazowieckie	31	32%	356 964 883 zł	35%	135 567 683 zł	37%	b/z
II	małopolskie	11	11%	183 570 586 zł	18%	52 500 296 zł	14%	4↑
III	podlaskie	11	11%	146 782 933 zł	14%	54 913 991 zł	15%	1↓
4	śląskie	9	9%	82 115 587 zł	8%	27 349 818 zł	7%	1↓
5	dolnośląskie	5	5%	55 926 580 zł	6%	23 175 008 zł	6%	1↓
6	zachodniopomorskie	4	4%	42 570 043 zł	4%	17 226 216 zł	5%	1↓
7	warmińsko-mazurskie	4	4%	29 439 975 zł	3%	10 969 994 zł	3%	b/z
8	świętokrzyskie	2	2%	27 778 843 zł	3%	8 996 615 zł	2%	b/z
9	lubuskie	5	5%	21 087 943 zł	2%	8 778 950 zł	2%	b/z
10	pomorskie	4	4%	16 597 500 zł	2%	6 765 022 zł	2%	b/z
11	lubelskie	3	3%	15 958 183 zł	2%	6 460 495 zł	2%	b/z
12	łódzkie	3	3%	13 697 394 zł	1%	5 290 778 zł	1%	b/z
13	opolskie	1	1%	12 858 656 zł	1%	5 054 845 zł	1%	2↑
14	wielkopolskie	4	4%	8 677 515 zł	1%	3 202 367 zł	1%	1↓
15	kujawsko-pomorskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%	1↓
16	podkarpackie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%	b/z
Razem		97		1 014 026 621 zł		366 252 078 zł		

Ranking projektów samorządowych 2021

L.p.	Województwo	Liczba umów dotacji	%	Budżet projektów	%	Łączne dofinansowanie NFOŚiGW	%
I	małopolskie	4	29%	153 728 550 zł	59%	40 678 451 zł	53%
II	mazowieckie	2	14%	36 691 318 zł	14%	11 867 117 zł	15%
III	świętokrzyskie	2	14%	27 778 843 zł	11%	8 996 615 zł	12%
4	śląskie	3	21%	15 536 372 zł	6%	6 632 282 zł	9%
5	opolskie	1	7%	12 858 656 zł	5%	5 054 845 zł	7%
6	warmińsko-mazurskie	2	14%	12 383 814 zł	5%	3 686 727 zł	5%
7	podlaskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
8	dolnośląskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
9	zachodniopomorskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
10	lubuskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
11	pomorskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
12	lubelskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
13	łódzkie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
14	wielkopolskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
15	kujawsko-pomorskie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
16	podkarpackie	0	0%	0 zł	0%	0 zł	0%
Razem		14		258 977 553 zł		76 916 037 zł	

Efekty polskich projektów LIFE

PRZYRODA

- 1 wykupienie blisko **2 300 ha** gruntów na cele związane z ochroną przyrody,
- 2 powstrzymanie sukcesji roślin drzewiastych poprzez wycinkę i odkrzaczanie na powierzchni blisko **3 500 ha**
- 3 wykoszenie blisko **3 100 ha** łąk i pastwisk,
- 4 ok. **170** obszarów Natura 2000 w Polsce korzystających z finansowania LIFE,
- 5 ograniczenie niekorzystnego wpływu ok. **20** gatunków inwazyjnych na ponad **110 ha**
- 6 zakupienie ponad **1 500** zwierząt (owce, kozy, konie, krowy) i przeprowadzenie wypasu na ok. **600 ha**
- 7 zbudowanie ok. **15** przejść dla płazów i innych zwierząt,
- 8 ok. **220** gatunków chronionych dyrektywą ptasią i siedliskową objętych ochroną,
- 9 powstanie ok. **200** oczek wodnych dla płazów,
- 10 zbudowanie ok. **460** obiektów hydrologicznych (przepławki, brody, jazy),
- 11 powołanie blisko **200** nowych form ochrony (rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, strefy ochrony),
- 12 wsparcie ok. **84 200 ha** siedlisk w uzyskaniu lepszego statusu ochrony,
- 13 przygotowanie blisko **24** planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000,
- 14 zamontowanie ponad **420** platform gniazdowych dla ptaków,
- 15 **9** polskich projektów LIFE zostało docenionych przez KE otrzymując wyróżnienie BEST lub BEST OF THE BEST LIFE NATURE PROJECTS,
- 16 poprawienie stanu siedlisk i przywrócenie naturze ok. **9 000 ha** gruntów,

Efekty polskich projektów LIFE

ŚRODOWISKO I KLIMAT

1 ponad **25** projektów realizowanych w Polsce służących środowisku i klimatowi,

2 **7** polskich projektów LIFE zostało docenionych przez KE, otrzymując wyróżnienie BEST LIFE ENVIRONMENT / CLIMA PROJECTS,

3 przeprowadzenie monitoringu lasów i powietrza testując i wykorzystując trzy nowe rozwiązania techniczne,

4 przetestowanie ponad **20** nowatorskich rozwiązań i technologii służących ochronie środowiska (m. in. EH-REK, Biorewit, DIM-WASTE, MOREENERGY, OZERISE, GeoPyrz, Spalarnia pirolityczna OS, LIFE-ENERGA Living Lab, LIFE EMU-NEW, LIFE Urban WIND),

5 przetestowanie instalacji m.in.: Demonstracyjna Linii Utylizacji Osadów Pościekowych Metodą Pirolizy, instalacja wysokowydajnej produkcji energii elektrycznej i ciepłej w kogeneracji i na bazie zgazowania innowacyjnego paliwa formowanego z odpadów komunalnych i osadów ściekowych, instalacja pilotażowa do produkcji emulsji asfaltowych modyfikowanej nanostrukturami z polimerów odpadowych, prototypowa instalacja wytwarzania kruszyw lekkich z osadów ściekowych i krzemionki odpadowej, linia demonstracyjna do produkcji energii elektrycznej ze zmikronizowanej biomasy,

6 przeprowadzenie oceny długoterminowego wpływu europejskiego systemu handlu uprawnieniami do emisji (EU ETS) na zeroemisyjną gospodarkę do 2050 r.

Efekty polskich projektów

LIFE INFORMACJA

1 przeprowadzenie ponad **22** kampanii informacyjnych dotyczących obszarów NATURA 2000 i zmian klimatu,

2 organizacja ponad **8 500** warsztatów, spotkań szkoleń, konkursów i konferencji, dla blisko **20 000** odbiorców,

3 wydanie ponad **3 780 000** materiałów edukacyjnych, szkoleniowych, artykułów i książek,

4 produkcja ok. **60** filmów i seriali dotyczących problemów środowiskowych w projektach LIFE

5 **3** polskie projekty LIFE zostały docenione przez KE, otrzymując wyróżnienie BEST lub BEST OF THE BEST LIFE INFORMATION PROJECTS,

BEST OF THE BEST dla polskich projektów LIFE

9 nagród

BEST OF THE BEST LIFE NATURE PROJECTS

2015 Zarządzanie siedliskiem wodniczki (*Acrocephalus paludicola*) poprzez wdrożenie zrównoważonych systemów zagospodarowania biomasy
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
LIFE09 NAT/PL/000260

BEST LIFE NATURE PROJECTS

2011 Ochrona żubra w Puszczy Białowieskiej
Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk
LIFE06 NAT/PL/000105

2013 Ochrona wodniczki w Polsce i Niemczech
Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
LIFE05 NAT/PL/000101

2015 Ochrona orlika krzykliwego na wybranych obszarach Natura 2000
Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku
LIFE08 NAT/PL/000510

2015 Ochrona populacji bociana białego na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska
Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
LIFE09 NAT/PL/000253

2015 Czynna ochrona kompleksu priorytetowych siedlisk napiaskowych (6120, 2330) w obszarze Natura 2000 na Pustyni Błędowskiej
Gmina Klucze
LIFE09 NAT/PL/000259

2015 Ochrona ptaków wodnych i błotnych w pięciu parkach narodowych - odtwarzanie siedlisk i ograniczenie wpływu inwazyjnych gatunków
Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk
LIFE 09/NAT/PL/000263

2017 Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap I
Biebrzański Park Narodowy
LIFE09 NAT/PL/000258

2018 Ochrona podkowca małego i innych gatunków nietoperzy w południowej Polsce
Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody "pro Natura"
LIFE12 NAT/PL/000060

7 nagród

BEST OF THE BEST LIFE ENVIRONMENT PROJECTS

2017 Ekohydrologiczna rekultywacja zbiorników rekreacyjnych Arturówek jako modelowe podejście do rekultywacji zbiorników miejskich
Uniwersytet Łódzki
LIFE08 ENV/PL/000517

BEST LIFE ENVIRONMENT PROJECTS

2011 Rekultywacja Jezior Jelonek i Winiary w Gnieźnie metodą inaktywacji fosforu w osadach dennych
Miasto Gniezno
LIFE07 ENV/PL/000605

2015 Demonstracja nowatorskiej technologii poprawy chłonności warstwy złożowej wód geotermalnych
Geotermia Przyrzycze Sp. z o.o.
LIFE 11 ENV/PL/000447

2017 Nowe środki ulepszenia gleby do redukcji zanieczyszczeń i rewitalizacji ekosystemu glebowego
Instytut Ogrodnictwa
LIFE10 ENV/PL/000661

2017 EKOTony dla redukcji zanieczyszczeń obszarowych
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie
LIFE08 NAT/PL/000519

2018 Wdrażanie Zrównoważonego Rozwoju na podstawie Odpowiedzialnej Społecznie Transformacji
WWF Polska
LIFE14 GIC/PL/000008

2019 Instalacja demonstracyjna do wysokowydajnej produkcji energii elektrycznej i ciepłej w kogeneracji na bazie zgazowania innowacyjnego paliwa formowanego z odpadów komunalnych i osadów ściekowych
Investeko S.A.
LIFE12 ENV/PL/000013

3 nagród

BEST OF THE BEST LIFE INFORMATION PROJECTS

2015 Ochrona różnorodności biologicznej na obszarach leśnych w tym na obszarach Natura 2000 - promocja najlepszych praktyk
Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
LIFE 10/INF/PL/000673

BEST LIFE INFORMATION PROJECTS

2017 Dobry klimat dla powiatów
Instytut na rzecz Ekorozwoju
LIFE09 INF/PL/000283

2017 Ogólnopolska kampania informacyjno - promocyjna "Poznaj swoją Naturę"
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
LIFE10 INF/PL/000677

Odbiór nagrody BEST OF THE BEST LIFE INFORMATION PROJECT 2015 przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, źródło: <http://www.cpkps.lasy.gov.pl>

Odbiór nagrody BEST OF THE BEST LIFE ENVIRONMENT PROJECTS 2017 przez Uniwersytet Łódzki, źródło: <https://ec.europa.eu/easme/en/section/life/eu-awards-best-life-projects-nature-environment-and-climate-action>

Laureaci nagród BEST LIFE NATURE& INFORMATION PROJECTS 2015 - z Polski, nagrody BEST OF THE BEST LIFE PROJECTS, odebrały Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych oraz Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, źródło: <http://www.cpkps.lasy.gov.pl>

Przykłady europejskich projektów LIFE

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
1,21 tys. subskrybentów

SUBSKRYBUJ

GLÓWNA

WIDEO

PLAYLISTY

SPOŁECZNOŚĆ

K/ >

LIFE ▾

#LIFE webinarium DI LIFE
2021.09.06 „Dzień tematyczny... - Gospodarka o obiegu...
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano wczoraj
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano 2 dni temu
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021
- Przyroda i różnorodność...
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano 2 dni temu
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DI LIFE
2021.07.29 „Dzień Informacyjj...
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano 2 dni temu
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR
cz. 3 2021.07.22 „Inkubator...
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR
cz. 2 2021.05.18 „Inkubator...
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

**LIFE RestoRED - Przywrócenie siedlisk wymienionych na czerwonej liście UE
w załączniku I, zależnych od wypasu lub koszenia siana na
obszarach Natura 2000 w Szwecji**

LIFE19 NAT / SE / 000172

KOORDYNATOR:

Powiatowa Rada Administracyjna Stergtland

PARTNERZY: 9 partnerów - samorząd i Szwedzka
Agencja Ochrony Środowiska

REALIZACJA: 01-MAR-2021 do 31-SIERPNIA -2027

BUDŻET: 14.547.148,00 €, W TYM WKŁAD UE

8.728.288,00 €

75 obszarów Natura 2000 i 16 typów siedlisk
przyrodniczych

CELE PROJEKTU

- Przywrócenie prawie **1 150 ha**, w tym ponad **870 ha siedlisk z załącznika I** o niekorzystnym stanie ochrony, plus dodatkowe 270 ha, które obecnie nie mają jakości siedlisk z załącznika I, ale których odtworzenie i późniejsze zarządzanie doprowadzi do osiągnięcia przez nie jakości siedliska;
- Rozpowszechnianie i dzielenie się wiedzą i doświadczeniem na temat sposobów na odtwarzanie i zarządzania siedliskami w sposób zrównoważony, w perspektywie długoterminowej;
- Stworzenie warunków, które ułatwią długoterminowe, zrównoważone zarządzanie docelowymi siedliskami i obszarami, np. poprzez dodanie ogrodzeń, zainstalowanie źródeł wody i poprzez dążenie do tego, aby tereny kwalifikowały się do dotacji środowiskowych (odtworzenie);
- Zintegrowanie zarządzania sprzyjającego owadom zapylającym w jak największej liczbie docelowych siedlisk, aby poprawić sytuację tych gatunków i zwiększyć świadomość interesariuszy.

EFEKTY

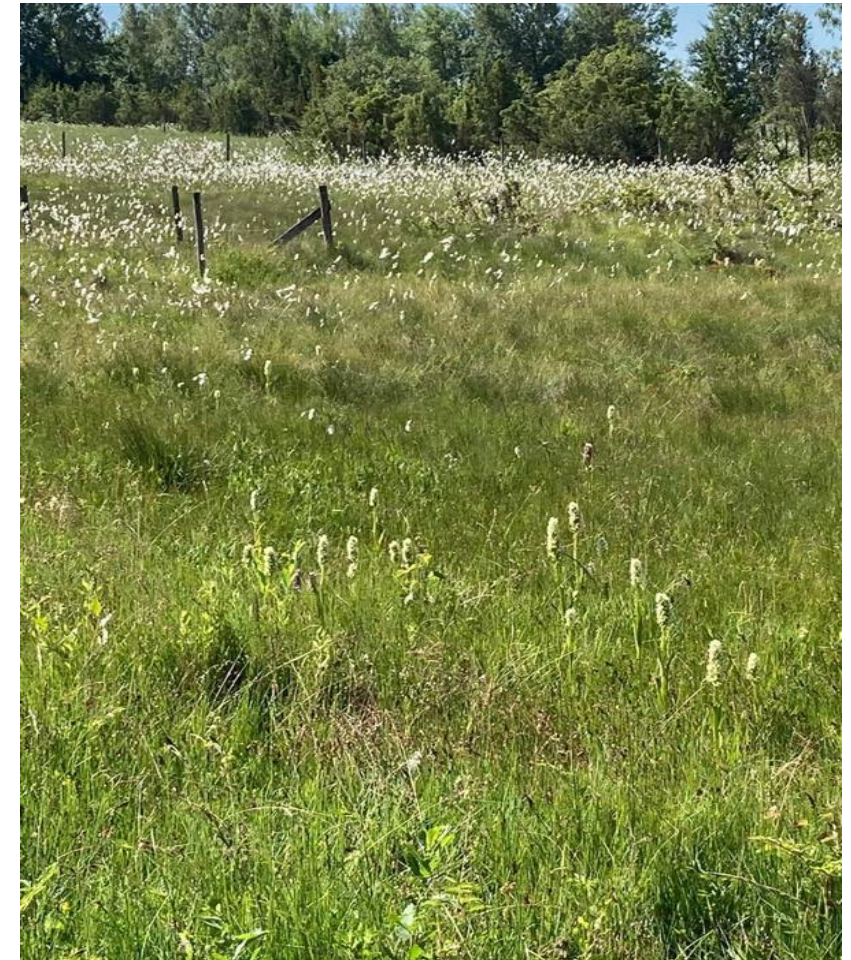
- Odtworzenie ponad 870 ha z 17 siedlisk z załącznika I oraz dodatkowe 270 ha gruntów, które nie są obecnie klasyfikowane jako siedliska z załącznika I, ale dzięki działaniom projektowym stworzone zostają warunki do przywrócenia tych siedlisk;
- Budowa nowych ogrodzeń i innej infrastruktury (woda, zagrody) - 90 km nowego ogrodzenia;
- 118 bram zainstalowanych dla gości i zarządzania żywym inwentarzem;
- Posadzenie ponad 90 drzew i 500 krzewów oraz zaopatrzenie w wodę w czterech miejscach;
- Szereg działań zarządczych podjętych na korzyść owadów zapylających i zwiększających świadomość ich znaczenia;
- Rekonstrukcja hydrologiczna przeprowadzona w trzech lokalizacjach;
- Utworzenie prawie 12 km ścieżek;
- Przywrócenie większości gruntów do poziomu kwalifikującego się do płatności środowiskowych w ramach wspólnej polityki rolnej;
- Zwiększenie poziomu wiedzy interesariuszy na temat danych siedlisk, zwiększenie ich zdolności i chęci do długoterminowego gospodarowania tego typu pastwiskami i łąkami;
- Identyfikacja sposobów lepszego dopasowania siedlisk objętych projektem do przyszłych programów rolnośrodowiskowych w Szwecji.

16 typów siedlisk przyrodniczych

75 obszarów Natura 2000

- 6210, 6230, 6270, 6410, 6510, 6520, 6530
- 7230
- 8230
- 9010, 9020
- 9050, 9070
- 1630
- 4030
- 5130

ENVision

Enhance, Nurture and Vitalize

The ENVision project has received funding from the LIFE Programme of the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Projekt typu: Close to market!

TYTUŁ PROJEKTU

Ulepszanie, pielęgnacja i ożywianie upraw w celu zwiększenia plonów i zdrowego wzrostu roślin

INNOVATIVE COMBINATION OF WWT
TECHNOLOGIES FOR WATER REUSE: ANAEROBIC-
AEROBIC, MICROALGAE AND AOP PROCESSES.

NR PROJEKTU

LIFE18 ENV/IT/000304

AKRONIM

LIFE ENVision

The ENVision project has received funding from the LIFE Programme of the European Union

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

BUDŻET CAŁKOWITY

2 000 824 €

DOTACJA KE

1 025 860 € (51% BUD. CAŁK.)

CZAS TRWANIA PROJEKTU

01.07.2019 do 30.06.2023

KOORDYNATOR

SCL Italia Spa

The ENVision project has received funding from the LIFE Programme of the European Union

- Projekt LIFE ENVision dotyczy jednego z priorytetów tematycznych dotyczących środowiska i zdrowia, a jego głównym **celem jest uzyskanie na dużą skalę zmniejszenia ilości fungicydów bez obniżenia odporności roślin na choroby i infekcje** oraz sprawdzenie zwiększonej żyzności gleby i zmniejszonego zużycia wody jako pośredniej korzyści dla środowiska.
- Dążenie do dostarczenia na rynek i do rolników **rozwiązania technologicznego** o podwójnej funkcji:
  - 1) poprawa **zdrowia roślin i plonów rolnych poprzez zwiększenie odporności upraw na zmiany klimatu oraz zwiększenie odporności na stresy abiotyczne** (susza i promieniowanie UV)
  - 2) zmniejszenie **wpływu rolnictwa na środowisko poprzez ograniczenie stosowania fungicydów**, głównej podkategorii pestycydów wprowadzanych do obrotu oraz zmniejszenie zużycia wody przy jednoczesnym zwiększeniu żyzności gleby.

ENVision

Enhance, Nurture and Vitalize

CELE

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

The ENVision project has received
funding from the LIFE Programme
of the European Union

- Wprowadzenie na rynek **innowacyjnego biostymulatora** opartego na przełomowej **technologii** EnNuVi® firmy FertiGlobal, o bezpośrednim pozytywnym wpływie na środowisko poprzez zminimalizowanie narażenia na toksyczne substancje chemiczne oraz pośredni wpływ na zdrowie obywateli Europy poprzez unikanie akumulacji substancji toksycznych w całym łańcuchu pokarmowym.

**Sowing
for the
future**

Źródło: <https://www.lifeenvision.eu/>

DZIAŁANIA

1) Zaawansowane badania laboratoryjne

Finalizacja formuł EnNuVi stosowanych w większości upraw oraz walidacja sposobu działania przeciwko stresom abiotycznym.

2) Demonstracyjne badania polowe na dużą skalę w 6 krajach UE

Przeprowadzenie badań polowych obejmujących różne uprawy i warunki klimatyczne w celu zademonstrowania i potwierdzenia korzyści środowiskowych wynikających z zastosowania technologii EnNuVi w zakresie:

- zmniejszenia zużycia agrochemikaliów i zaopatrzenia w wodę;
- zwiększenia żyzności gleby (jako wskaźnika zmniejszonego wpływu na środowisko);
- poprawy jakości upraw i wydajności produkcji.

Testy terenowe będą przeprowadzane na większą skalę: najpierw na małych działkach, a następnie na dużych, aby osiągnąć zasięg 2 000 hektarów.

The ENVision project has received funding from the LIFE Programme of the European Union

DZIAŁANIA

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Projekt typu: Close to market!

3) **Biznesplan ENVision**

Uzyskane w ten sposób wyniki techniczne staną się podstawą ostatecznego **biznesplanu** ENVision, którego celem jest znaczne rozszerzenie obecności technologii EnNuVi firmy FertiGlobal na rynkach europejskich w okresie trwania projektu (czerwiec 2023).

Przez cały czas trwania projektu prowadzony będzie monitoring środowiska i analiza cyklu życia, aby konsekwentnie udowodnić skuteczność tego nowego podejścia do nowoczesnego, zrównoważonego rolnictwa.

The ENVision project has received funding from the LIFE Programme of the European Union

EFEKTY

- Zdefiniowanie co najmniej jednej **procedury** opartej na **EnNuVi** dla każdej z następujących upraw: zboża, buraki cukrowe, kukurydza, truskawki i pomidory.
- Przetestowanie **receptury EnNuVi** na powierzchni 2000 hektarów w ciągu dwóch lat w czterech krajach Unii Europejskiej: Włoszech, Grecji, Bułgarii i Niemczech.
- Uzyskanie **zewnętrznej certyfikacji produktów EnNuVi jako biostymulatorów.**
- Zbudowanie nieciągłego młyna koszowego na skalę laboratoryjną, który może wytwarzać 12 litrów produktów EnNuVi dziennie oraz zakładu przemysłowego o wydajności 1 700 litrów dziennie.

Projekt typu: Close to market!

The ENVision project has received funding from the LIFE Programme of the European Union

EFEKTY

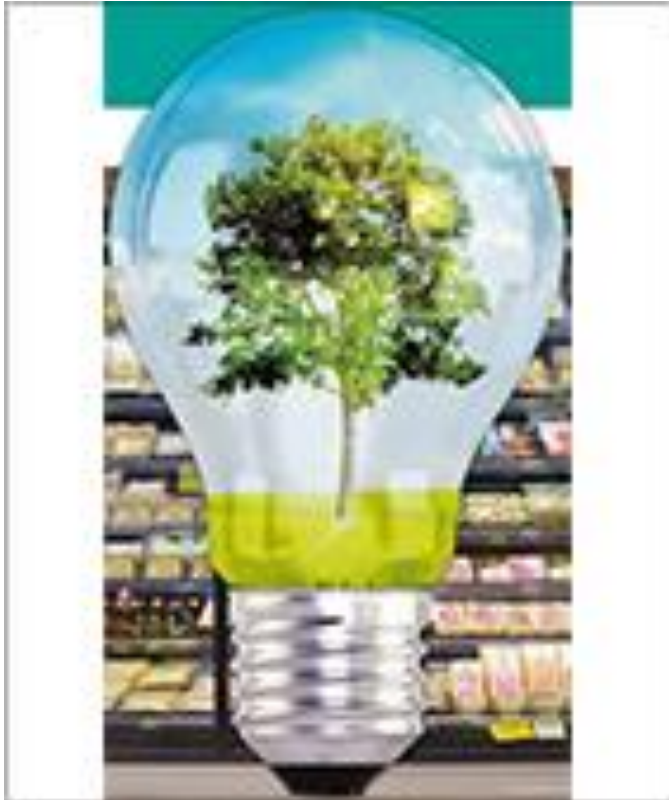

- Zwiększenie **plonów na obszarach pilotażowych o 15%**, jednocześnie **zmniejszając zużycie wody o 9%** i zmniejszając użycie fungicydów o 65%.
- Przeprowadzenie analizy rynku i opracowanie **strategii biznesowej w celu** wprowadzenia na rynek produktu EnNuVi w trakcie i po zakończeniu projektu LIFE. Podpisanych zostanie 50 umów handlowych z potencjalnymi klientami zainteresowanymi zakupem i wdrożeniem technologii EnNuVi.
- Poinformownie o wynikach projektu co najmniej 5 000 osób i promowanie publicznej debaty na temat wytycznych i międzynarodowych standardów dla rynku biostymulantów.

Projekt typu: Close to market!

„CCM”

TYTUŁ PROJEKTU

Nowoczesne systemy chłodzenia w handlu detalicznym – naturalne technologie dla zrównoważonego rozwoju

Carbon 4 Retails' refrigeration

NR PROJEKTU

LIFE17 CCM/IT/000120

AKRONIM

LIFE C4R

BUDŻET CAŁKOWITY

2 583 226 €

DOTACJA KE

1 506 392 € (58% BUD. CAŁK.)

CZAS TRWANIA PROJEKTU

02/07/2018 do 01/07/2021

LOKALIZACJA

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

KOORDYNATOR

Źródło: [Installations | C4R \(carbon4retail.eu\)](https://www.carbon4retail.eu)

WSPÓLBENEFICJENCI

PROBLEM ŚRODOWISKOWY

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Chłodnie i chłodziarki w obiektach handlowych **dalej działają w oparciu o fluorowane czynniki chłodzące.**

Stosowane rozwiązania technologiczne mają zgubny **wpływ na warstwę ozonową i globalne ocieplenie.** Ich potencjał (GWP global warming potential) jest zazwyczaj wyższy niż **2500** ekwiwalentnych jednostek CO₂.*

Regulacje prawne przewidują stopniowe odchodzenie od używania syntetycznych fluorowanych czynników chłodzących do 2022 r. w nowych chłodniach i chłodziarkach w obiektach handlowych.

* Z tego powodu UE zabroniła stosowania wymienionych wyżej węglowodorów już po podpisaniu Protokołu Montrealskiego w 2009r. i kolejno w 2014 r w ramach F-gas regulation - <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2014.150.01.0195.01.ENG>

CELE PROJEKTU

Autorzy i wykonawcy projektu LIFE C4R postanowili wykazać ekonomiczną i techniczną wykonalność innowacyjnych rozwiązań technologicznych, które znacząco obniżają emisję GHG a polegają na zastąpieniu w chłodniczych systemach w obiektach handlowych tzw. freonów dwutlenkiem węgla

Technologia ta może też być stosowana w chłodniach samochodowych, lodówkach domowych, w urządzeniach do chłodzenia obiektów przemysłowych i innych, przyczyniając się do istotnych oszczędności energii oraz obniżenia emisji GHG. Rozpoczęcie jej zastosowania w handlu ostatecznie pozwoli na **wyeliminowanie freonów jako czynników chłodzących.**

Upowszechnienie technologii

DZIAŁANIA

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Dissemination

Budowa i testowanie prototypów

Pilot
prototypes

Natural refrigerants

CO₂

LCA
Analysis

Analiza LCA

Zastosowanie CO₂ jako naturalnego
czynnika chłodzącego

DZIAŁANIA

W ramach projektu zaplanowano zaprojektowanie i przetestowanie **2 różnych prototypów urządzeń na obszarze Włoch**, które po osiągnięciu i wykazaniu oczekiwanych parametrów i właściwości zostały zastosowane pilotażowo w 4 kolejnych miejscach w Hiszpanii i Rumunii, by udowodnić adekwatność zastosowanej technologii w innych warunkach klimatycznych.

2nd pilot project

16 January 2020

1st pilot project

16 October 2019

Źródło: [Resources | C4R \(carbon4retail.eu\)](https://resources.c4r.eu/)

Zastosowana technologia pozwala na zupełną rezygnację z fluorowanych czynników chłodzących w obiektach handlowych, będąc w przemysłowej skali wizytówką możliwości, promocją wspierającą starania polityków UE w dążeniu do wykorzystywania urządzeń o zwiększonej efektywności energetycznej.

PLANOWANE EFEKTY

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

- Zademonstrować **wysokoefektywną technologię** sprawdzającą się nie tylko w temp. niższych niż 30° C
- **Poprawić efektywność urządzeń chłodzących** w obiektach handlowych redukując zużycie energii o **9-14%** rocznie;
  - **Zredukować koszt urządzeń pomiarowych i kontrolnych** o **30%** w porównaniu do potrzeb systemów funkcjonujących;
- **Uruchomić 6 pilotażowych instalacji** w **3 krajach UE** by stymulować rozwój technologii i spopularyzować ją w całej Europie.
- Zmniejszyć ślad środowiskowy w łańcuchu wartości oparty o LCA;
- Ograniczyć **ogólną emisję GHG mierzoną ekwiwalentnym CO2** o co najmniej **1,5%** w okresie 5 lat od zakończenia realizacji;

Wsparcie NFOŚiGW

Inkubator wniosków LIFE

Finansowanie przygotowania projektów wniosków **LIFE** do KE – do 80 tys. zł, ale nie więcej niż 0,6% wartości zaakceptowanych przez KE kosztów kwalifikowanych

Bezwrotny grant wypłacany w 4 lub 5 transzach po osiągnięciu określonych etapów przygotowania wniosku do KE

- zwiększenie konkurencyjności polskich wniosków do **Programu LIFE**
- zbudowanie kompetencji do właściwego przygotowania i prowadzenia projektów

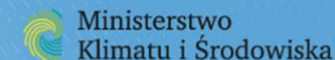
LIFE support

- Wsparcie merytoryczne specjalistów NFOŚiGW w przygotowaniu projektów i wniosków do KE (telefoniczne, mailowe oraz osobiste)
- szkolenia
- warsztaty
- webinaria dla potencjalnych wnioskodawców

inkubator LIFE

- zwiększenie zainteresowania **Programem LIFE** przez potencjalnych wnioskodawców
- zwiększenie pozyskiwania i wykorzystywania środków z **Programu LIFE**

eKonsultantLIFE

Narzędzie do konsultacji przygotowywanych projektów **LIFE**, oferujące m.in.:

- przyporządkowanie wniosku do eksperta NFOŚiGW
- wspólną, jednoczesną edycję koncepcji wniosku
- wymianę uwag w formie konwersacji
- wideorozmowę

Find your partner for LIFE

Platforma do kojarzenia podmiotów chcących współpracować przy projektach **LIFE**, w szczególności w celu zwiększenia europejskiej wartości dodanej projektu

Inkubator wniosków LIFE

Finansowanie przygotowania projektów wniosków **LIFE** do KE – do 80 tys. zł, ale nie więcej niż 0,6% wartości zaakceptowanych przez KE kosztów kwalifikowanych

Bezwrotny grant wypłacany w 4 lub 5 transzach po osiągnięciu określonych etapów przygotowania wniosku do KE

LIFE support

- Wsparcie merytoryczne specjalistów NFOŚiGW w przygotowaniu projektów i wniosków do KE (telefoniczne, mailowe oraz osobiste)
- szkolenia
- warsztaty
- webinaria dla potencjalnych wnioskodawców

- zwiększenie konkurencyjności polskich wniosków do **Programu LIFE**
- zbudowanie kompetencji do właściwego przygotowania i prowadzenia projektów

inkubator LIFE

- zwiększenie zainteresowania **Programem LIFE** przez potencjalnych wnioskodawców
- zwiększenie pozyskiwania i wykorzystywania środków z **Programu LIFE**

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

eKonsultantLIFE

Narzędzie do konsultacji przygotowywanych projektów **LIFE**, oferujące m.in.:

- przyporządkowanie wniosku do eksperta NFOŚiGW
- wspólną, jednoczesną edycję koncepcji wniosku
- wymianę uwag w formie konwersacji
- wideorozmowę

Find your partner for LIFE

Platforma do kojarzenia podmiotów chcących współpracować przy projektach **LIFE**, w szczególności w celu zwiększenia europejskiej wartości dodanej projektu

Inkubator wniosków LIFE

Finansowanie przygotowania projektów wniosków **LIFE** do KE – do 80 tys. zł, ale nie więcej niż 0,6% wartości zaakceptowanych przez KE kosztów kwalifikowanych

Bezwrotny grant wypłacany w 4 lub 5 transzach po osiągnięciu określonych etapów przygotowania wniosku do KE

LIFE support

- Wsparcie merytoryczne specjalistów NFOŚiGW w przygotowaniu projektów i wniosków do KE (telefoniczne, mailowe oraz osobiste)
- szkolenia
- warsztaty
- webinaria dla potencjalnych wnioskodawców

- zwiększenie konkurencyjności polskich wniosków do **Programu LIFE**
- zbudowanie kompetencji do właściwego przygotowania i prowadzenia projektów

inkubator LIFE

- zwiększenie zainteresowania **Programem LIFE** przez potencjalnych wnioskodawców
- zwiększenie pozyskiwania i wykorzystywania środków z **Programu LIFE**

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

eKonsultantLIFE

Narzędzie do konsultacji przygotowywanych projektów **LIFE**, oferujące m.in.:

- przyporządkowanie wniosku do eksperta NFOŚiGW
- wspólną, jednoczesną edycję koncepcji wniosku
- wymianę uwag w formie konwersacji
- wideorozmowę

Find your partner for LIFE

Platforma do kojarzenia podmiotów chcących współpracować przy projektach **LIFE**, w szczególności w celu zwiększenia europejskiej wartości dodanej projektu

Inkubator wniosków LIFE

Finansowanie przygotowania projektów wniosków **LIFE** do KE – do 80 tys. zł, ale nie więcej niż 0,6% wartości zaakceptowanych przez KE kosztów kwalifikowanych

Bezwrotny grant wypłacany w 4 lub 5 transzach po osiągnięciu określonych etapów przygotowania wniosku do KE

LIFE support

- Wsparcie merytoryczne specjalistów NFOŚiGW w przygotowaniu projektów i wniosków do KE (telefoniczne, mailowe oraz osobiste)
- szkolenia
- warsztaty
- webinaria dla potencjalnych wnioskodawców

- zwiększenie konkurencyjności polskich wniosków do **Programu LIFE**
- zbudowanie kompetencji do właściwego przygotowania i prowadzenia projektów

inkubator LIFE

- zwiększenie zainteresowania **Programem LIFE** przez potencjalnych wnioskodawców
- zwiększenie pozyskiwania i wykorzystywania środków z **Programu LIFE**

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

eKonsultantLIFE

Narzędzie do konsultacji przygotowywanych projektów **LIFE**, oferujące m.in.:

- przyporządkowanie wniosku do eksperta NFOŚiGW
- wspólną, jednoczesną edycję koncepcji wniosku
- wymianę uwag w formie konwersacji
- wideorozmowę

Find your partner for LIFE

Platforma do kojarzenia podmiotów chcących współpracować przy projektach **LIFE**, w szczególności w celu zwiększenia europejskiej wartości dodanej projektu

Finansowanie projektów LIFE

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

Komisja Europejska

DOTACJA

60 - 95 %

kosztów kwalifikowanych

**DOTACJA KE NIE
STANOWI
POMOCY
PUBLICZNEJ
PAŃSTWA**

NFOŚiGW

DOTACJA

do 35 %*

kosztów kwalifikowanych

NFOŚiGW

POŻYCZKA

na wkład własny,

POŻYCZKA

**na zapewnienie
płynności finansowej,**

NFOŚiGW

**Inkubator projektów LIFE – ryczałt na
przygotowanie projektu i wniosku**

** Nabory 2021-2022,
następnie zmniejszenie
intensywności o 5% co
dwa lata*

Nabór wniosków o dofinansowanie NFOŚiGW 2021

Nabór 2021 podstawowy / uzupełniający - Dotacja

OGŁOSZENIE O NABORZE

Nabór wniosków w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie programu LIFE Część 1) Wsparcie krajowe projektów LIFE w perspektywie finansowej 2021-2027”

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ogłasza nabór wniosków o dofinansowanie w ramach programu priorytetowego „Współfinansowanie programu LIFE Część 1) Wsparcie krajowe projektów LIFE w perspektywie finansowej 2021-2027”.

- **Tematyka naboru pokrywa się tematyką projektów określonych w programie LIFE w:**

- Podprogramie „Przyroda i różnorodność biologiczna”
- Podprogramie „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”
- Podprogramie „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej”

Nabory **2021 / 2022**

do **35 %** kosztów
kwalifikowanych

**bezzwrotnego
dofinansowania**

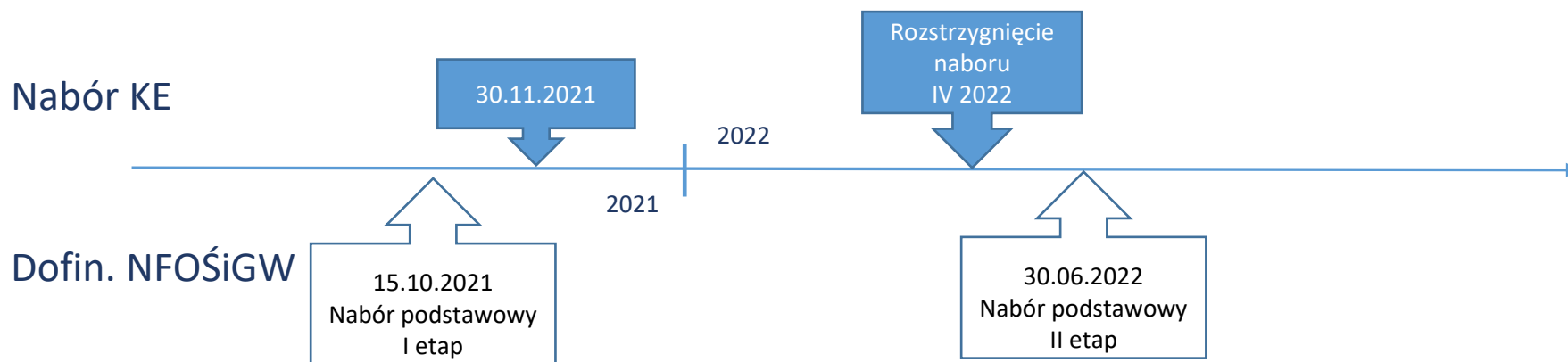
W kolejnych naborach
mniejsza intensywność.

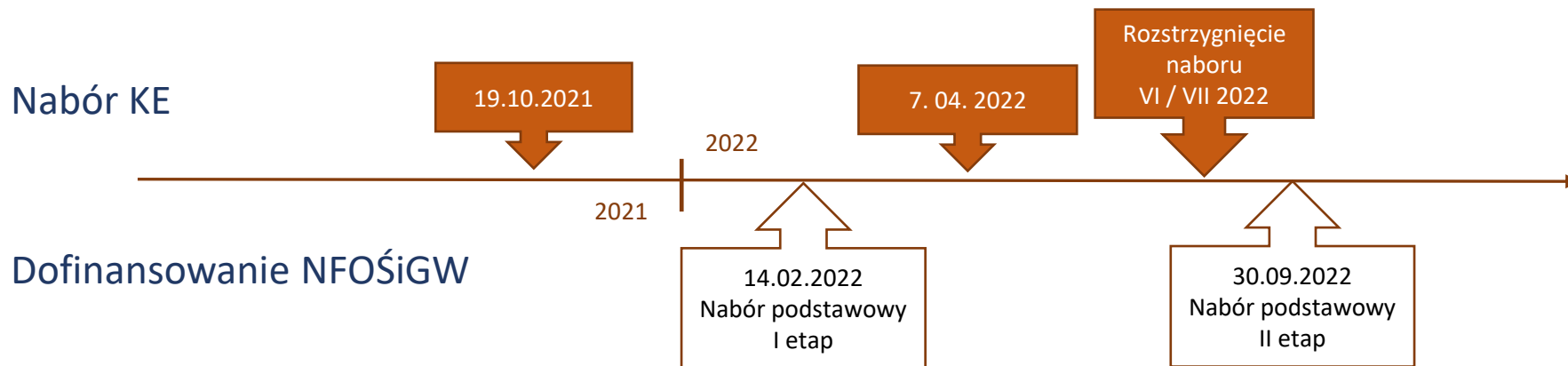

Nabór wniosków o dofinansowanie NFOŚiGW 2021

PROJEKTY DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

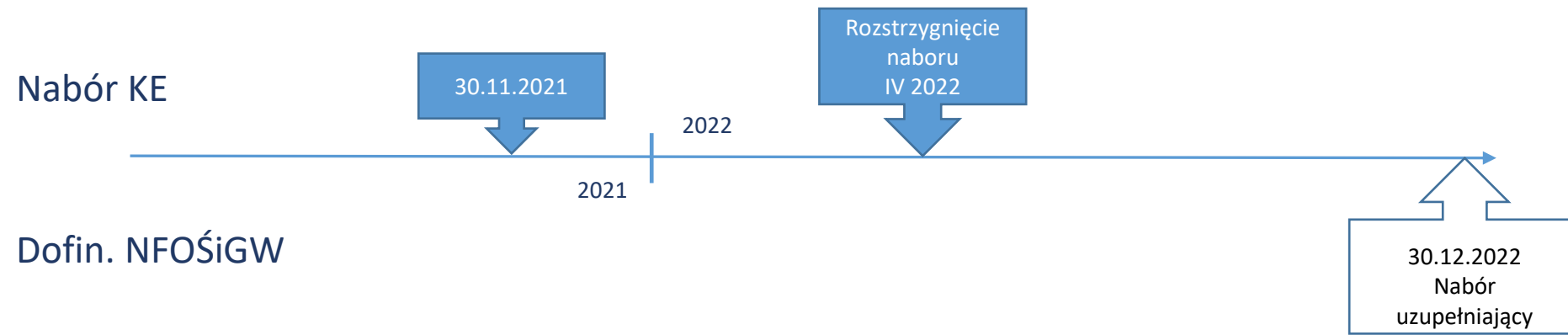

STRATEGICZNE (PRZYRODNICZE) PROJEKTY ZINTEGROWANE (SIP / SNAP)

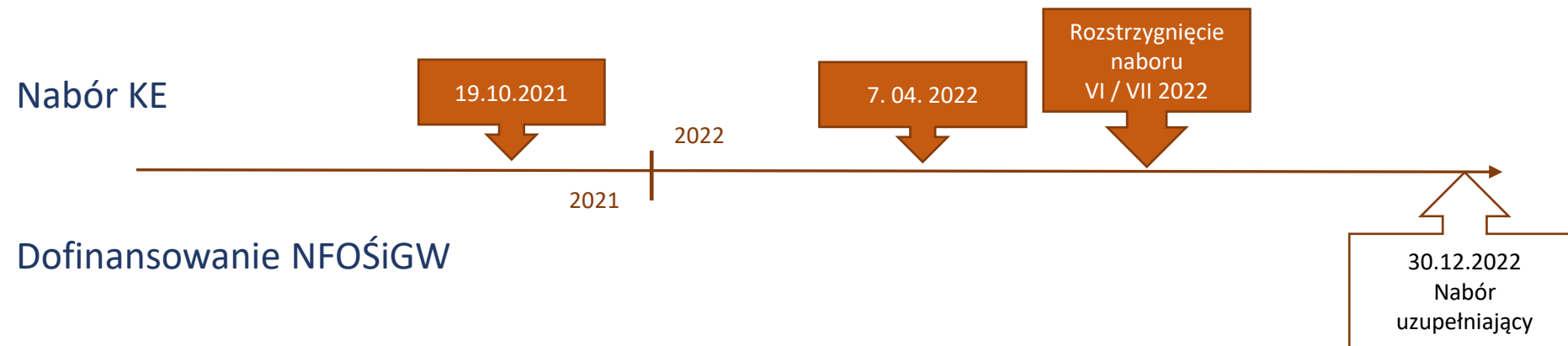

Nabór wniosków o dofinansowanie NFOŚiGW 2021

PROJEKTY DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ STANDARDOWYCH (SAP)

STRATEGICZNE (PRZYRODNICZE) PROJEKTY ZINTEGROWANE (SIP / SNAP)

Więcej informacji

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

bip

O Funduszu Aktualności Baza wiedzy **Oferta finansowania** Kontakt PL ▼

🏠 > Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej > Oferta finansowania > Środki unijne > Program LIFE > Aktualności LIFE

< Powrót

Aktualności LIFE

21.09.2021

Szkolenie: Przygotowanie projektów i wniosków LIFE 2021

07.09.2021

Dni Informacyjne LIFE 2021 – Sesje Pytań i odpowiedzi 8-9.09.2021

<https://www.gov.pl/web/nfosigw/aktualnosci-life3>

Więcej informacji

Szukaj

GLÓWNA WIDEO **PLAYLISTY** SPOŁECZNOŚĆ KANAŁY INFORMACJE

LIFE ▾

#LIFE webinarium DI LIFE 2021.09.06 „Dzień tematyczny... - Gospodarka o obiegu..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano wczoraj
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021 - Gospodarka o obiegu..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano wczoraj
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DT LIFE 2021 - Przyroda i różnorodność..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano wczoraj
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium DI LIFE 2021.07.29 „Dzień Informacyjj..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
Zaktualizowano wczoraj
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR cz. 3 2021.07.22 „Inkubator..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR cz. 2 2021.05.18 „Inkubator..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium INKUBATOR 2021.04.29 „Inkubator..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium NAUKA 2021.04.07 „Nauka i LIFE – ..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium BIZNES 2021.02.04 „LIFE i biznes – ..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

#LIFE webinarium NATURA 2020.12.16 „Europejskie i..."
Narodowy Fundusz Ochrony Środo...
WYŚWIETL CAŁĄ PLAYLISTĘ

<https://www.youtube.com/user/nfosigw/playlists>

Udostępniamy także m.in. ...

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

bip

O Funduszu Aktualności Baza wiedzy **Oferta finansowania** Kontakt PL

🏠 > Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej > Oferta finansowania > Środki unijne > Program LIFE > Tłumaczenia > Nabór 2021

< Powrót

Nabór 2021

Tłumaczenia dokumentacji Naboru LIFE 2021 (KE)

Nazwa dokumentu
Wytyczne dla podprogramu "Przyroda i różnorodność biologiczna"
Wytyczne dla podprogramu "Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia"
Wytyczne dla podprogramu "Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej"
Wytyczne dla podprogramu "Przejęcie na czystą energię"
Wzór umowy (Model Grant Agreement) <i>(dostępne wkrótce)</i>

Gotowi do biegu po zieleni!

Zapraszamy Państwa do lektury broszury opracowanej przez KE „Gotowi do biegu po zieleni”.

Zmiany klimatu czy utrata różnorodności biologicznej stanowią istotne zagrożenie i wpływają m.in. na rozwój rolnictwa oraz leśnictwa. Autorzy publikacji podejmują wyzwanie pokazania wybranych rozwiązań poprzez przedstawienie działań podejmowanych w projektach zrealizowanych w ramach Programu LIFE.

Mamy nadzieję, że publikacja ta przybliży Państwu Program LIFE wspierający projekty w zakresie ochrony środowiska i klimatu oraz zainspiruje do przygotowania wniosku w naborze 2021, który właśnie się rozpoczął w nowej perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

Udostępniamy także m.in. ...

Podręcznik pisania wniosków do programu LIFE

Oddajemy w Państwa ręce **Podręcznik pisania wniosków do programu LIFE**, którego celem jest wyjaśnienie przystępnym językiem, czym jest program LIFE, na jakie typy projektów można otrzymać dofinansowanie, jak przygotować wniosek i gdzie szukać informacji i pomocy w pisaniu wniosków.

Na podstawie informacji zawartych w Podręczniku czytelnik powinien być w stanie określić, czy pomysł na projekt, który posiada spełnia warunki programu LIFE, a jednocześnie, czy program LIFE będzie odpowiednim programem do jego finansowania. Poza tym będzie wiedział jak przygotować i przeprowadzić proces planowania projektu oraz jak napisać wniosek o dofinansowanie do programu LIFE.

Potrzeba przygotowania Podręcznika wynika z mnogości dostępnych dokumentów dotyczących programu LIFE i regulujących jego wdrażanie. Podręcznik ma za zadanie podsumować najważniejsze reguły i zasady programu LIFE i wskazać, gdzie szukać szczegółowych informacji.

Podręcznik jest przygotowany tak, by pokazać logikę tworzenia projektu od pomysłu na niego, przez sprawdzanie, czy spełnia on wymagania programu LIFE, czy też może program LIFE nie jest odpowiednim dla niego źródłem dofinansowania. Poza tym Podręcznik przeprowadza czytelnika przez kolejne etapy przygotowania i planowania projektu oraz pisania samego wniosku o dofinansowanie.

W Podręczniku przedstawiono także po krótkce przykłady projektów, które otrzymały dofinansowanie z programu LIFE.

Zapraszamy na kolejne wydarzenia:

Webinaria z pisania wniosków LIFE:

5/6 października – początek listopada

[🏠](#) > [Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej](#) > [Oferta finansowania](#) > [Środki unijne](#) > [Program LIFE](#) > [Aktualności LIFE](#)
> [Szkolenie: Przygotowanie projektów i wniosków LIFE 2021](#)

[← Powrót](#)

Szkolenie: Przygotowanie projektów i wniosków LIFE 2021

📅 21.09.2021

The banner features a dark blue background with a green leaf graphic at the bottom left. It includes the logo of the National Fund for Environmental Protection and Water Management (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) and the LIFE logo (a blue square with yellow stars and the word 'Life' in white script). The main text reads 'PROGRAM LIFE 2021' in large white letters, followed by 'Szkolenie dla wnioskodawców' and 'Webinarium 5 i 6.10.2021'.

Jesteśmy do Państwa dyspozycji!

